

N:o 1.

Herr S. Ribbing: *Med förslag till ny författning angående främmande kristna religionsbekännare och deras religionsöfnin g.*

På grund af framlagda motioner om större eller mindre ändringar i nu gällande Kongl. Förordning angående främmande trosbekännare och deras religionsöfnin g, utarbetade Lag-Utskottet vid sistlidne riksdag ett förslag till lag beträffande nyssnämnda ämne. Detta förslag inkom emellertid så sent till Kamrarne, att dess behandling först sista dagen af riksdagen kunde företagas, och det var därför ganska naturligt att, om äfven flera röster i båda Kamrarne höjdes för dess antagande, man likväl fann tiden för kort för företagande af en sådan ärendets behandling, som dettas vigt kräfde. Följden af denna åsigt var, att det inkomna Betänkandet mera i allmänhet togs i skärskådande, än att det underkastades fullständigare granskning. Under sådant förhållande synes mig lämpligt och riktigt vara, att förslaget nu ånyo framlägges för Riksdagen, och detta så mycket heldre, som, på högst få undantag när, de, som yttrade sig mot dess antagande, ej yrkade afslag utan återremiss, till en del med uttrycklig förklaring att sådant skedde för att dymedelst tillkännagifva, att de icke ogillade förslaget, åtminstone i det hela. Andra talare framställde visserligen bestämda anmärkningar mot vissa momenter af det framlagda förslaget, hvilkas uppmärksammande de gjorde till vilkor för sitt bifall. Men äfven deras yrkande blir fullständigt tillgodosedt, om förslaget nu, framställt såsom motion, blir till grundlagsenlig behandling af Lag-Utskottet remitteradt, då samma Utskott kommer i tillfälle att taga i betraktande, såväl de nämnda anmärkningarne som andra sådana, hvilka vid förslaget kunna göras eller hafva blifvit gjorda.

Då jag, af nu i korthet anförda skäl anhåller att få såsom motion framlägga det meranämnda förslaget, har jag dock naturligtvis ej kunnat undgå att dervid göra de förändringar, som jag i min till Utskottets Betänkande fogade reservation yrkat. Dessa angingo tvenne paragrafer, för hvilka jag, på uppgifna skäl, föreslagit en från Utskottets afvikande redaktion.

Den af 2:dra § afsåg att stadga, det af prest eller föreståndare för dissenterförsamling skulle fordras samma eller likartade prof på allmän humanistisk bildning som de, hvilka för den, som till prest inom statskyrkan skall ordineras, äro föreskrifna. De af mig angifna grunderna till ett sådant yrkande voro, i största korthet uttryckta: att då de lagliga gränser, inom hvilka religionsfrihet är i fråga och blifvit föreslagen, äro, att de dissenterande skola bekänna och utöfva kristen religion och detta så, att hvarken läran eller religionsöfningen strider mot statens lag och sedlighet, men att garantien för iakttagande häraf, lika mycket som af tros-läran, ock beror på dennas tillämpning i församlingen; samt att, då enligt förslaget dissenters med nämnda vilkor väl ega rätt att sjelfva bestämma och afgöra om sin trosbekännelse och religionsöfning, men i öfrigt böra till staten stå i samma förhållande som dess öfriga medlemmar, och sålunda detsamma, som, alltid med undantag af innehållet i sjelfva den religiösa bekännelsen och theologiska bildningen, finnes stadgadt för statskyrkans presterskap, ock bör gälla för dissenterförsamlings prest eller föreståndare: så fordrade konsekvensen i bådadera hänseendena, att den, som till nyssnämnda befattning skulle kunna antagas, hade aflagt prof på samma slags allmänna bildning, som anses såsom nödigt vilkor och garanti för att prest inom statskyrkan skall ega förmåga att riktigt, i lära och praxis, tillämpa dess trosbekännelse.

Beträffande 7:de § hade jag föreslagit, att när, vid äktenskaps ingående, endast endera kontrahenten är dissenter, äktenskapets fullbordande skall ske genom vigsel, förrättad af statskyrkans presterskap. Skälet härtill var, att då äktenskap är ej blott en juridisk, utan derjemte och hufvudsakligen en till sin betydelse och sitt ändamål religiös och sedlig förening, såsom det normala ock bör anses dess ingående medelst religiös akt och förthy så kalladt civilt äktenskap endast såsom undantag, der ingen laglig form för dess ingående kan finnas, eller ock Staten afsagt sig rätt att, inom dissenterförsamling, om sådan bestämna, vara medgifvet.

En tredje förändring i 15 § af Utskottets förslag, till öfverensstämmelse med den ene motionärens, Herr Siljeströms, torde, till sin grund och billighet, vara sjelfklar.

På grund af det ofvan anförda får jag alltså vördsamt föreslå,

det Riksdagen ville för sin del besluta antagandet af en så lydande författning angående främmande kristna religionsbekännare och deras religionsöfning.

Med upphäfvande af ej mindre Kongl. Förordningen, angående ändring i gällande bestämmelser om ansvar för den, som träder till eller utsprider villfarande lära, den 23 Oktober 1860, än äfven Kongl. Förordningen angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning af nämnda dag, förordnas, som följer:

§ 1.

Vilja bekännare af annan kristen lära, än den Evangeliskt-Lutherska, för-ena sig i församling, göre derom hos Konungen ansökning och uppgifve sin tros-

bekännelse och församlingsordning. Bifoge ock betyg om sådan anmälan för utträde ur Svenska kyrkan, som i 13 § sägs.

Finner Konungen den lära och församlingsordning ej vara emot lag eller sedlighet stridande, då må sådan församling tillåtas.

Sålunda tillåtet religionsöfning ege rätt till fri religionsöfning. Enahanda rätt tillkomme ock de på grund af hittills gällande författningar redan bildade församlingar af främmande trosbekännare.

§ 2.

Innan sådan ny församling, som i föregående § säges, erkännes, skall den af församlingen antagne prest eller föreståndare, i Stockholm hos Öfverståhållare-Embete och i öfriga delar af riket hos Konungens Befallningshafvande, förete intyg, att han vid anstalt för bildande af lärare inom den kyrka, han tillhör, fullgjort hvad för utöfvande af samma befattning fordras, eller ock att han aflagt de prof på allmän och humanistisk bildning, hvilka enligt gällande lag och författningar utgöra villkor för inskrifning i theologisk fakultet inom riket och ordination till prest inom Evangeliskt-Lutherska kyrkan, samt derjemte styrka, att han af församlingen antagen är.

§ 3.

Varder rättigheten till fri religionsöfning, genom öfverträdelse aflagens eller sedlighetens bud, eller eljest missbrukad, eller underlåter församling att iakttaga hvad i afseende på föreståndare är i 2:dra § föreskrifvet; då må efter Konungens förordnande församlingen upplösas.

§ 4.

Föreståndaren åligger, att noggrant föra de anteckningar, som af Konungen föreskrifvas; att desamma inför domstol, Konungens Befallningshafvande eller Öfverståhållare-Embete vid anfordran förete; att inom en månad efter hvarje års slut till Konungens Befallningshafvande eller Öfverståhållare-Embete aflemna förteckning å församlingens medlemmar samt under årets lopp ingångna äktenskap eller inträffade födelser eller dödsfall i församlingen; att på sätt, som för Svenska kyrkans presterskap är stadgadt, utfärda betyg och till offentliga myndigheter lemna upplysningar om församlingens medlemmar, samt att för öfrigt ställa sig till efterrättelse lag och de särskilda föreskrifter, som af vederbörande honom meddelas.

§ 5.

Innan något hus eller rum af församlingen begagnas till gudstjenst eller andaktsöfning, skall föreståndaren derom göra anmälan, å landet hos kronofogden i orten och i staden hos poliskammaren, der sådan finnes, men i annat fall hos magistraten.

Vid församlingens gudstjenst eller andaktsöfning må ej den offentliga myndigheten i orten tillträde förvägras.

§ 6.

Ej tillåtes någon munk- eller nunneorden eller inrättande af kloster.

§ 7.

Lysning till äktenskap skall, ändå att såväl mannen, som qvinnan äro af främmande trosbekännelse, afkunnas i den till Svenska kyrkan hörande församling, inom hvars område qvinnan är boende, dock att lysningen, der begge äro medlemmar af tillåtet främmande religionssamfund, af dess föreståndare utfärdas.

Äktenskap mellan man och qvinna, tillhörande ett och samma främmande religionssamfund, må, der samfundet eger af staten erkända och till vigfels förrättande berättigade prester, fullbordas efter det samfunds bruk. I motsatt händelse, äfvensom i det fall, att medlemmar tillhörande religionssamfund, som nyss är sagdt, sjelfve sådant önska, skall äktenskapet i släktingars eller andra vittnens närvaro ingås inför magistrat i stad eller kronofogde å landet. Magistrat eller kronofogde åligge dervid i afseende å mannens och qvinnans ledighet till äktenskap den tillsyn, som enligt lag tillkommer prest, den der vigsel förrätta skall; sedan affordras så väl mannen som qvinnan deras frivilliga ja och samtycke till giftermålet och varde de derpå för äkta makar förklarade. Hvad sålunda förekommit, skall i protokoll upptagas och varde det, om äktenskapet är inför kronofogde ingånget, jemväl af vittnen bestyrkt. Magistrat och kronofogde åligge, att inför dem avslutade äktenskap hos vederbörande presterskap anmäla på sätt om anmälan af vigsel för vigselförrättare stadgadt är.

Äktenskap mellan medlem af Svenska kyrkan samt af särskildt religionssamfund ingås medelst vigsel af Svenska kyrkans presterskap, dock att dervid ej fordras bevis för medlemmen af det särskilda religionssamfundet om dop och nattvardsgång.

§ 8.

Barn af äkta makar, som begge äro medlemmar af främmande religionssamfund, tillhöre detta, och må uppfostras i den lära föräldrarne bekänna. Är blott

endera makan medlem af sådant samfund; och har ej skriftligt aftal om barnens uppfostran i den ena eller andra trosbekännelsen blifvit före äktenskapet träffadt och vid eller före dess ingående för kronofogde eller magistrat uppvisadt, då skall barnet uppfostras i den Evangeliskt-Lutherska läran. Lefva föräldrarne åtskilda, eller äro begge eller endera af dem döde, eller njuter barnet underhåll af allmänna medel, tillhöre det den församling, hvaraf den, som har det i sin vård, är medlem.

Barn af föräldrar, som icke ingått äktenskap med hvarandra, tillhöre samma religionssamfund som modren eller den, som om barnets vård och uppfostran drager försorg.

Barn, som icke uppfostras i den Evangeliskt-Lutherska läran, må, på begäran af föräldrar eller målsmän, fritagas från undervisning deruti vid de offentliga läroverken, dock åligge vid folkskolorna skolstyrelsen och vid elementarläroverken rektor att tillse att dessa barns undervisning i afseende på religionen ej varder försummad. Försumma föräldrar, husbönder eller andra, som äro i föräldrars ställe, att behörigen sörja för barnens religionsundervisning, då ege skolstyrelsen eller rektor anbefalla att barnen skola delta i den undervisning i detta ämne, som i skolan meddelas.

§ 9.

Främmande trosbekännare skall ej anses oberättigad att embetsåtgärd af Svenska kyrkans presterskap påkalla; dock att vid sådan förrättning kyrkans handbok brukas. Med lärotvist, som kan samvetet bekymra, må prest i thy fall ej besvära; ej heller skall han sin embetsåtgärd någon medlem af tillåtet främmande religionssamfund påtvinga.

§ 10.

De för särskilda kyrkliga förrättningar stadgade afgifter till Svenska kyrkan eller hennes presterskap eller betjening, vare medlem af tillåtet främmande religionssamfund ej pligtig att gälda i annat fall, än att slik förrättning blifvit på hans egen begäran verkställd.

§ 11.

Med de inskränkingar och undantag, som af grundlag och denna förordning bestämmas eller betingas, skall ej från skiljaktighet i kristen trosbekännelse härledas någon skilnad i Svenska medborgares rättigheter eller skyldigheter.

§ 12.

Bekänner medlem af främmande religionssamfund sådan lära, som ej tillstädjer honom att aflägga i lag föreskrifven ed, då den erfordras; förordne Konungen, sedan Högsta Domstolen blifvit hörd, huru förfaras bör.

§ 13.

Vill någon öfvergå från Svenska kyrkan till främmande religionssamfund, göre derom anmälan hos kyrkoherden i den församling han tillhör. Fortfar han i sitt beslut, inställe sig, sedan minst två månader efter sålunda förut gjord anmälan förflutit, personligen hos kyrkoherden och förnye sin anmälan med uppgift å det främmande religionssamfund, hvori han vill inträda. Kyrkoherden göre härom anteckning i kyrkboken och meddele deröfver bevis. Ej skall någon anses från Svenska kyrkan skild förr än han iakttagit hvad här ofvan finnes föreskrifvet, och blifvit i annat religionssamfund upptagen; ej heller må någon från Svenska kyrkan utträda, innan han blifvit konfirmerad eller visat sig ega därför nödig kristendoms-kunskap eller fyllt 18 år. Barn, som ej fyllt 15 år, då föräldrarne från Svenska kyrkan öfvergå till annat religionssamfund, anses tillhöra detta, der ej föräldrarne vid sitt utträdande för kyrkoherden förklarar, att barnet skall kvarblifva i Svenska kyrkan. Föreståndare för särskildt religionssamfund åligge, att inom två månader från det medlem af Svenska kyrkan blifvit i samfundet upptagen, derom underrätta kyrkoherden i den församling, hvartill den upptagne hört.

§ 14.

Medlem af främmande religionssamfund eller den, som till utträde ur Svenska kyrkan sig anmält må ej i andra fall än grundlagens stadgande om utöfning af riksdagsmannarätt föranleder, deltaga i behandling eller afgörande af frågor, som kyrkan eller den offentliga undervisningen röra.

Innehar den, som till utträde ur Svenska kyrkan sig anmält, offentlig tjenst; varde han derifrån skild, der ej tjensten är af beskaffenhet, att han utan afseende å sin trosbekännelse kunnat till densamma nämnas samt Konungen eller den myndighet, som eger att tjensten tillsätta, finner skäligt att honom dervid bibehålla.

§ 15.

Söker någon genom bedrägliga medel, hotelser eller löften om timliga fördelar förmå annan till öfvergång från en trosbekännelse till en annan, vare förfallen till böter från och med tjugo till och med femhundra Riksdaler eller fängelse i högst ett år.

Lag samma vare om någon, hvilken af föräldrar eller målsmän fått sig anförtrodt att uppfostra eller undervisa barn, som tillhör Svenska kyrkan, söker, under utöfningen af sådant uppdrag, bibringa barnet annan tro än den, som med den Evangeliskt-Lutherska läran öfverensstämmer.

§ 16.

Underlåter föreståndare för främmande religionssamfund att iakttaga hvad honom enligt denna författning åligger; dömes till böter från och med tjugo till och med femhundra Riksdaler eller fängelse i högst ett år.

Vidare, såsom följd häraf och då Kongl. Förordningen angående giftermål mellan kristen och mosaisk trosbekännare den 20 Januari 1863 i 2:dra och 4:de §§ hänvisar till Kongl. Förordningen angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning den 23 Oktober 1860, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen må för sin del ändra nämnda §§ i Kongl. Förordningen den 20 Januari 1863 till följande lydelse:

§ 2.

Om lysning till sådant äktenskap, äfvensom till äktenskap emellan mosaisk trosbekännare och medlem af annat främmande religionssamfund, som i riket tillåtet är, gälle hvad särskildt stadgadt finnes.

§ 4.

I fråga om den religion, hvori barn bör uppfostras, gälle hvad angående särskildt religionssamfund stadgadt är.

Och anhåller jag vördsamt om remiss af denna min motion till vederbörligt Utskott.

Stockholm den 19 Januari 1869.

Sigurd Ribbing.